

PATVIRTINTA

Birštono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. (1.3.E)-TSE-085 /
Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. 1TS-113 /
Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. V17E-161 /
Kauno rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. TS-249 /
Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. TS-129 /
Prienujų rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T3-155 /
Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. TS-157

2024–2029 M. KAUNO REGIONO FUNKCINĖS ZONOS STRATEGIJA¹

I SKYRIUS TERITORIJA, KURIOJE ĮGYVENDINAMA STRATEGIJA

Kauno regiono funkcinę zoną, kurios plotas Valstybės duomenų agentūros² duomenimis 2023 m. pradžioje buvo 7 929 kv. m. (12,14 proc. Lietuvos teritorijos ploto), sudaro Birštono (122 kv. m.), Jonavos r. (943 kv. m.), Kaišiadorių r. (1 087 kv. m.), Kauno r. (1 495 kv. m.), Kėdainių r. (1 677 kv. m.), Prienujų r. (1 032 kv. m.) ir Raseinių r. (1 573 kv. m.) savivaldybių teritorijos (toliau – FZ).

2024 m. pradžioje FZ gyveno 281 282 nuolatinių gyventojų (9,74 proc. Lietuvos gyventojų). Iš jų: Kauno r. savivaldybėje – 106 277 (60 883 Kauno r. savivaldybės Kauno miesto priemiesčio teritorijoje³ (Gyventojų registro duomenys), Birštono – 4 087, Kėdainių r. – 45 923, Raseinių r. – 29 769, Jonavos r. – 41 489, Prienujų r. – 24 675, Kaišiadorių r. – 29 062 (Valstybės duomenų agentūra).

¹ Toliau – Strategija.

² Čia ir toliau – jei nurodytas šaltinis Valstybės duomenų agentūra – duomenys ar atlikta analizė, naudojant duomenis, pateikiamus: [Pradžia - Oficialiosios statistikos portalas](#) .

Naujų socialinių ir ekonominių ryšių atsiradimui FZ susidariusios trys prielaidos, aktualios **verslo ir turizmo skatinimui**, vykdam Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme⁴ nustatytą savarankiškąją savivaldybių funkciją „sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas“:

➤ Patogi geografinė FZ padėtis. FZ supa vieną didesnių Lietuvos traukos centrų – Kauno miestą, kurį aplanko 46 proc. užsienio lankytojų kelionės Lietuvoje metu (Lietuvos kaip šalies turizmui vertinimas⁵), į kurių keliautojai taip pat gali patogiai atvykti oro (Kauno ir Vilniaus oro uostai), vandens (upių laivyba) bei antžeminiais keliais (geležinkeliu, VIA Baltica ir kt.). Keliauti FZ viduje taip pat patogiu, atstumai tarp FZ ir Kauno mieste esančių lankytinų objektų yra nedideli. Vietiniai (tiek Kauno regiono, tiek Lietuvos) turistai bei užsienio lankytojai keliauja po Kauno regioną, jo savivaldybes. Vietinių turistų kelionių skaičius Kauno regione siekia 453,7 tūkst. (išvykimas iš Lietuvos Respublikos apskrities ir atvykimas į Kauno apskritį), kurių ženkli dalis, t. y. 20,83 proc., keliauja Kauno regiono viduje (išvykimas iš Kauno apskrities ir atvykimas į Kauno apskritį) (Valstybės duomenų agentūra, 2019 m.). Lietuvos Respublikos turistų nakvynių skaičius Kauno regione yra 1 017,8 tūkst. (išvykimas iš Lietuvos Respublikos ir atvykimas į Kauno apskritį), kurių 27,73 proc. (282,2 tūkst.) sudaro Kauno regiono turistų nakvynės (išvykimas iš Kauno apskrities ir atvykimas į Kauno apskritį) (Valstybės duomenų agentūra, 2019 m.). Užsienio lankytojų kelionių tendencijos rodo, kad intensyviausiai judama tarp Kauno ir Marijampolės, Kauno ir Vilniaus, Kauno ir Jonavos, Kauno ir Panevėžio (pro Kėdainius), Kauno ir Raseinių, tačiau FZ gausiau lankomas ir ilgiau apsisostojama tik Kauno rajone (119 225 unikalūs užsienio lankytojai, 213 034 kelionės ir 36 927 nakvynės) (VšĮ „Keliauk Lietuvoje“, 2022 m. rugpjūčio mėnesio duomenys⁶). Pastebima, kad užsienio lankytojai paprastai aplanko daugiau nei vieną savivaldybę (sudėjus unikalų lankytojų skaičių, kelionių skaičių, apsilankymų skaičių, atskirose Kauno regiono savivaldybėse gaunamos apie du kartus didesnės rodiklių reikšmės nei atitinkamos Kauno apskrities rodiklio reikšmės (Kauno apskrities rodikliai: 240 017 unikalūs lankytojai, 244 100 kelionių, 340 493 apsilankymai (VšĮ „Keliauk Lietuvoje“, 2023 m. rugpjūčio mėnesio duomenys).

➤ Galimybė FZ keliauti darniais keliavimo būdais. Atvykimą į FZ, judėjimą tarp savivaldybių skatina populiarėjantis keliautojų pasirinkimas keliauti aplinkai draugiškesniais būdais, pasirenkant keliavimą pėsčiomis bei dviračiais, ir egzistuojanti galimybė FZ lankytinus objektus patogiai pasiekti naudojantis savivaldybes jungiančiais dviračių ir (ar) pėsčiųjų takais (tai kartu padeda užtikrinti geresnį junglumą). Ir 2020 metų Europos Parlamento ataskaitoje „Dėl ES tvaraus turizmo strategijos nustatymo“ (išskiriant turizmą kaip kompleksinę ekonominę veiklą, darančią plataus masto

³ Priemiesčio teritorija nustatyta, vadovaujantis Tvarios miesto plėtros strategijų ir funkcinių zonų strategijų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. 1V-30 „Dėl Tvarios miesto plėtros strategijų ir funkcinių zonų strategijų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 5 priedu „Teritorijų, kuriose numatoma įgyvendinti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestų tvarios miesto plėtros strategijas, nustatymas“.

⁴ 6 straipsnio 38 punktas.

⁵ Čia ir toliau: Lietuvos kaip šalies turizmui vertinimas, Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos, 2016 03 22: [PowerPoint Presentation \(Irv.lt\)](#) .

⁶ Čia ir toliau: Užsienio lankytojų statistikos suvestinė: [Užsienio lankytojų statistikos švieslė \(HeatMap\) \(arcgis.com\)](#) .

poveikį aplinkai ir klimatui bei visai Europos Sąjungos ekonomikai, ypač regionų ekonomikos augimui, užimtumui ir socialiniam bei darniam vystymuisi) pabrėžiama, kad dėl pandemijos COVID-19 pakito keliautojų poreikiai ir kryptama link saugaus, švaresnio ir tvaresnio turizmo, o vietos amatų veiklai, agroturizmui, kaimo turizmui ir ekoturizmui esant tvaraus turizmo dalimi, kartu kuriamas indėlis ir į tausojamą judumą, skatinantį keliavimą pėsčiomis, dviračiais, kam ir siūloma teikti pirmenybę, siekiant sukurti mažesnę anglies pėdsaką.

➤ FZ patrauklumas dėl lankytinų objektų įvairovės. FZ yra turistams patrauklūs gamtos ir kultūros objektai, galintys sudominti skirtingų poreikių turinčius turistus: Birštono kurortas (sveikatos), Lietuvos etnografijos muziejus Rumšiškėse, Kėdainių miesto senamiestis (kultūrinis), Šv. Jokūbo piligrimų kelias (religinis), puikios sąlygos vystyti vandens turizmą Nemuno upe.

Naujų socialinių ir ekonominių ryšių atsiradimui FZ susidariusios dvi prielaidos, aktualios **neformalaus švietimo paslaugų įvairovės didinimui**, vykdam Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme⁷ nustatytą savarankiškąją savivaldybių funkciją „ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas“:

➤ Specializuotas FZ neformaliojo vaikų švietimo turinys. Daugiausia informacinių technologijų programų vykdoma Kėdainių r. ir Kaišiadorių r. savivaldybėse (atitinkamai 8 ir 4 programos), o jų visiškai nėra – Birštono, Jonavos r. ir Raseinių r. savivaldybėse. Techninės kūrybos programas turi tik Kauno r. ir Kėdainių r. savivaldybės (atitinkamai 9 ir 1 programos), medijų programos – Kaišiadorių r. ir Kauno r. savivaldybės (atitinkamai 2 ir 1 programos), gamtos ir ekologijos – tik Kaišiadorių r. savivaldybė (5 programos). Technologijos programų daugiausia yra Kėdainių r. savivaldybėje (33), jų turi Prienų r., Kauno r. ir Raseinių r. savivaldybės (atitinkamai 5, 2 ir 1 programos), vykdomų kalbų programų gausa išsiskiria Kėdainių r. savivaldybė (19), o jų visiškai nėra – Birštono, Jonavos r., Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybėse (Švietimo valdymo informacinė sistema⁸, 2024 m. vasario 14 d. duomenys). Siekiant ugdyti tam tikros srities gebėjimus, gauti tam tikros srities neformaliojo švietimo paslaugas atsiranda poreikis vykti į kitą (-as) savivaldybę (-es). Papildoma motyvacija atsiranda kai pasiūlomi saviti mokymo metodai: Kėdainių r. savivaldybėje vykdoma neformaliojo vaikų švietimo programa „Išmaniųjų mokyklėlė“ ir Kaišiadorių r. savivaldybėje – „Pradinė robotika“ išsiskiria iš kitų FZ vykdomų neformaliojo švietimo programų dėl įtraukaus, praktinius įgūdžius ir įvairiapusiškas patirtis suteikiančio švietimo proceso:

✓ Kėdainių mieste nuo 1991 m. veiklą vykdančios Kėdainių kalbų mokyklos vykdoma neformaliojo švietimo programa „Išmaniųjų mokyklėlė“, kurią 2023–2024 m. mokslo metais lanko 90 mokinių, išsiskiria taikomu metodu, pagal kurį anglų kalbos mokymo veiklos integruojamos su lietuvių kalbos, matematikos, krašto pažinimo ir projektinėmis veiklomis, paremtomis tyrinėjimu, realių problemų sprendimu, idėjų vystymu ir įgyvendinimu. Dalis lankančiųjų šią neformaliojo švietimo programą mokinių atvyksta ir iš Kauno r. bei Jonavos r. savivaldybių⁹.

⁷ 38 straipsnio 8 punktas.

⁸ Čia ir toliau pateikiami Švietimo valdymo informacinė sistemos duomenys: [Pradžia - ŠVIS \(emokykla.lt\)](http://Pradzia-SVIS(emokykla.lt)) .

⁹ Atsižvelgiant į pateiktus tėvų prašymus.

mirties nuo vėžio atvejų. Tuo pat metu kai kurių šalių patirtis rodo, kad mirtingumas nuo vėžio gali sumažėti dėl įvairių veiksnių, tarp kurių yra ir atrankinės vėžio patikros bei prevencinių programų įgyvendinimas (Straipsnis „Įsitraukimą į atrankinės vėžio patikros programas didinančių intervencijų veiksmingumas“¹³). Nacionalinis vėžio institutas nurodo, kad iš kasmet Lietuvoje diagnozuojamų naujų krūties vėžio atvejų apie 70 proc. yra ankstyvų stadijų, ir, jei moterys aktyviau dalyvautų programoje, ankstyvų stadijų krūties vėžys tarp visų krūties vėžio atvejų sudarytų dar didesnę dalį¹⁴. Leidinyje „Lietuva. 2021 m. sveikatos būklės šalyje apžvalga“ akcentuojama, kad daug pirmalaikių mirčių būtų galima išvengti užtikrinant veiksmingesnę visuomenės sveikatos priežiūrą, prevenciją ir gydymą. Lietuvai būdingas aukštas prevencijos ir sveikatos priežiūros priemonėmis išvengiamo mirtingumo lygis. Nors 2011–2018 m. prevencijos priemonėmis išvengiamų mirčių skaičius sumažėjo 23 proc., mirtingumas tebėra ketvirtas pagal dydį Europos Sąjungoje. Tuo pačiu laikotarpiu Lietuvoje apie 16 proc. sumažėjo ir sveikatos priežiūros priemonėmis išvengiamas mirtingumas – nuo 221 iki 186 pirmalaikių mirčių 100 000 gyventojų, tačiau jis tebėra ketvirtas pagal dydį tarp Europos Sąjungos šalių. 15 proc. sveikatos priežiūros priemonėmis išvengiamų mirčių lemia gaubtinės žarnos ir krūties vėžys (Leidinyje „Lietuva. 2021 m. sveikatos būklės šalyje apžvalga“).

✓ Šiai programai vykdyti būtini antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros specialistai, kurių išlaikymą savo įstaigose ne visos savivaldybės gali užtikrinti – FZ tik Kėdainių r. ir Jonavos r. savivaldybės turi reikalingus žmogiškuosius išteklius vykdyti krūties vėžio prevencinę programą (tik VšĮ Jonavos ligoninė ir VšĮ Kėdainių ligoninė turi po ne mažiau kaip 2 radiologijos technologus, 2 gydytojus radiologus ir medicinos fizikos specialistą, kas nuo 2025 m. sausio 1 d. užtikrins galimybę atlikti ir įvertinti mamogramas, vykdam krūties vėžio prevencinę programą, vadovaujantis Krūties piktybinio naviko ankstyvosios diagnostikos programos organizavimo, vykdymo ir kokybės reikalavimų aprašu¹⁵).

✓ Ilgamečio projekto „Nedelsk“ patirtis¹⁶ atskleidžia, kad mobilus mamografo atvykimas paskatina moteris pasitikrinti dėl krūties vėžio bei yra efektyvus sąnaudų naudos prasme. Mobilu mamografu vykdam krūties vėžio prevencinę programą svarbus yra fizinis atstumas, nes minėtą programą vykdančiam personalui yra reikalinga nuvykti į gyvenamąją (-ąsias) vietovę (-es) pagal iš anksto sudarytą grafiką ir grįžti atgal į sveikatos priežiūros įstaigą, atitinkamai turėti ir pakankamai laiko tyrimams atlikti. Vertinama, kad priimtinas atstumas yra iki 70 km (apytikslis atstumas, kurį galima nuvykti per 1 val.) vykstant iš anksto sudarytu maršrutu, taip užtikrinant apie 6 val. reikalingiems darbams atlikti. Atkreipiant dėmesį į šias aplinkybes,

¹³ Čia ir toliau Vilmos Vetrenkienės ir Gedimino Guntarskio straipsnis „Įsitraukimą į atrankinės vėžio patikros programas didinančių intervencijų veiksmingumas“, 2023 m.: [VS_2023_4_103_visas.pdf \(hi.lt\)](#).

¹⁴ Informacija pateikiama: [Krūties vėžio ankstyvosios diagnostikos programa - Nacionalinis vėžio institutas \(nvi.lt\)](#).

¹⁵ Krūties piktybinio naviko ankstyvosios diagnostikos programos organizavimo, vykdymo ir kokybės reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-1373 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 23 d. įsakymo Nr. V-729 „Dėl Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programos patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Krūties vėžio prevencinės programos vykdymo aprašas).

¹⁶ Vysktaama į mažas gyvenamąsias vietas, siūloma paslaugą suteikti arti gyvenamosios vietos.

galimos tokios maršrutų kombinacijos: Kėdainių r. – Jonavos r. savivaldybės, Jonavos r. – Kaišiadorių r., Prienų r. – Birštono, Prienų r. – Kauno r., Birštono – Kauno r., Kauno r. – Jonavos r. Atsižvelgiant į tai, kad ryšiai formuotųsi su savivaldybėmis, galinčiomis užtikrinti krūties vėžio prevencinei programai vykdyti reikalingus išteklius, labiausiai tikėtinas bendradarbiavimas tarp Jonavos r. ir Kaišiadorių r. bei Kauno r. savivaldybių.

Teritorijos, kurioje įgyvendinama Strategija, žemėlapis

II SKYRIUS FUNKCINĖS ZONOS ANALIZĖ

Funkcinės zonos bendra problema

Bendrai spėjama problema: **nepakankamai išnaudojamas regiono turizmo potencialas, nepakankama neformaliojo švietimo paslaugų įvairovė bei nepakankamai išnaudojamas mobilių paslaugų potencialas ligų prevencijos srityje.**

Nors FZ ir pasižymi nedideliais atstumais tarp lankytinų objektų, patogia geografinė vieta, sulaukiama daug lankytojų, tačiau tik maža jų dalis čia ir nakvoja. Daugiausia užsienio lankytojų sulaukia Kauno r. savivaldybė ir gretima FZ Kauno m. savivaldybė (atitinkamai 119 225 ir 119 208), nepaisant apskritai gan didelio turistų srauto – mažiausiai užsienio lankytojų keliauja į Birštono savivaldybę (5 903), kitos savivaldybės sulaukia nuo 27 083 iki 55 071 unikalių lankytojų (VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“, 2023 m. rugpjūčio mėnesio duomenys). Didžiausia turistų dalis Kauno regione apsistoja greta FZ – Kauno m. (49,25 proc. arba 165 037 asmenys) ir Birštono savivaldybėse (35,38 proc. arba 118 559 asmenys – daugiausiai Lietuvos turistai), įsikūrusiose apgyvendinimo įstaigose, mažiausia dalis – Kaišiadorių r. savivaldybėje (0,75 proc. arba 2 501 asmenys). Likusiose savivaldybėse įsikūrusiose apgyvendinimo įstaigose apsistojuusių turistų dalis tesudaro nuo 1,56 iki 4,89 proc.: Jonavos r. – 1,56 proc. arba 5 244 asmenys, Prienų r. – 2,45 proc. arba 8 207 asmenys, Kėdainių r. – 2,55 proc. arba 8 561 asmenys ir Kauno r. – 4,89 proc. arba 16 382 asmenys (Valstybės duomenų agentūra, 2021 m.).

Tinkamai išnaudojant minėtą turimą potencialą būtų galima paskatinti turistus FZ praleisti ilgesnį laiką. Du svarbiausi aspektai renkantis, kokias vietas aplankyti, yra asmeniniai interesai ir poreikiai (70 proc. atsakiusiųjų įvardijo šį aspektą) ir planuojamos kelionės vieta (65 proc. atsakiusiųjų įvardijo šį aspektą) (VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“ užsakymu 2020 m. pabaigoje atliktas tyrimas¹⁷) bei, ieškant lankytinų objektų kelionei, vertingiausia informacija turistui yra susijusi ir su vieta žemėlapyje bei greta esančiais kitais lankytiniais objektais (VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“ užsakymu 2020 m. pabaigoje atliktas tyrimas). Srautų netolygumus, tikėtina, lemia tai, kad nepasiūloma ilgesnį laiką praleisti FZ lankant skirtingų interesų ir poreikių turinčių turistų lūkesčius atliepančius objektus, nepateikiama informacijos apie aplinkui (netoliese jau lankomos vietas) esančius kitus turizmo

¹⁷ Čia ir toliau: Turistų poreikių informacijai apie turizmo išteklius tyrimas, atliktas VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“ užsakymu, 2020 m. gruodžio lapkričio 27 d. – gruodžio 2 d.: [KOG instituto atvira paskaita \(kurkl.lt\)](#).

objektus, dėl ko trūksta didesnio turistų keliavimo pačio regiono viduje, nes intensyviai lankoma maža dalis teritorijos, tad ir ekonominę naudą patiria tik dalis regiono savivaldybių. FZ trūksta matomumo, savivaldybės nepakankamai bendradarbiauja dėl FZ esančių turizmo objektų žinomumo didinimo, nesukurtas bendras Kauno regiono turizmo maršrutas.

Neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis FZ didžiausia buvo Kauno r. ir Kėdainių r. savivaldybėse (atitinkamai 74,10 ir 73,60 proc.), Prienų r. ir Birštono savivaldybėse rodikliai mažesni (atitinkamai 72,20 ir 72,00 proc.), o mažiausia dalis buvo Kaišiadorių r., Raseinių r. ir Jonavos r. savivaldybėse (atitinkamai 50,30, 66,90 ir 70,70 proc.) (Švietimo valdymo informacinė sistema, 2023–2024 m.).

Švietimo raidos Lietuvoje įžvalgose¹⁸ nurodoma, kad neformaliojo švietimo veiklų įvairovė ir prieinamumas Lietuvoje nėra pakankami, pastebimas paklausos ir pasiūlos neatitikimas. Tiek bendrojo ugdymo mokyklose, tiek neformaliojo vaikų švietimo įstaigose didžiausią neformaliojo ugdymo veiklų dalį sudaro sporto ir meno (muzikos, dailės ir kt.) krypties užsiėmimai, tai reiškia, kad kitų pomėgių ir gebėjimų turintiems vaikams užsiėmimų pasiūla yra mažesnė. Tai būdinga ir FZ – vykdomos neformaliojo vaikų švietimo programos yra nesubalansuotos teminiu požiūriu. Palyginus FZ vykdomas neformaliojo vaikų švietimo programas matyti, kad informacinių technologijų programų visiškai nėra Birštono, Jonavos r. ir Raseinių r. savivaldybėse, techninės kūrybos programos turi tik Kauno r. ir Kėdainių r. savivaldybės, medijų – tik Kaišiadorių r. ir Kauno r. savivaldybės, technologijų programų neturi Jonavos r., Birštono ir Kaišiadorių r. savivaldybės, kalbų programų visiškai nėra – Birštono, Jonavos r., Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybėse (Švietimo valdymo informacinė sistema, 2024 m. vasario 14 d. duomenys).

Tikslinės populiacijos, dalyvavusios atrankinėje mamografijos patikroje dėl krūties vėžio per 2 metus, didžiausia dalis buvo Kėdainių r. ir Jonavos r. savivaldybėse (atitinkamai 61,5 proc. ir 59,1 proc.) – t. y. tose savivaldybėse, kurių teritorijoje yra teikiamos krūties vėžio prevencinės programos paslaugos, Raseinių r., Kauno r. ir Kaišiadorių r. savivaldybėse rodikliai mažesni (atitinkamai 51,2, 50,4 ir 43,7 proc.), o mažiausia dalis buvo Birštono ir Prienų r. savivaldybėse (atitinkamai 37,0 ir 36,6 proc.) (Higienos institutas¹⁹, 2022 m.). Straipsnyje „Įsitraukimą į atrankinės vėžio patikros programas didinančių intervencijų veiksmingumas“ nurodoma, kad ligų profilaktika ir žmogaus gyvybės išsaugojimas turi būti vienas iš svarbiausių sveikatos sistemos prioritetų. Manoma, kad apie 50 proc. visų piktybinių navikų būtų galima išvengti, jei būtų nuosekliai įgyvendinamos vėžio profilaktikos priemonės²⁰. Europos kovos su vėžiu kodekse pateikiamos rekomendacijos siejamos ir su skatinimu dalyvauti atrankinės patikros programose. Nustatyta, kad piktybinių navikų profilaktika būtų efektyvi ir turėtų norimą poveikį visuomenės sveikatai, jeigu patikrose dalyvautų ne mažiau kaip 70–80 proc. tikslinės populiacijos, tuo tarpu FZ nei vienoje savivaldybėje šis lygis nepasiekiamas.

¹⁸ Čia ir toliau Švietimo raidos Lietuvoje įžvalgos, 2013 m.: [svietimo-raidos-lietuvoje-izvalgos-medziaga-diskusijoms.pdf \(lrv.lt\)](#) .

¹⁹ Higienos instituto duomenys: <https://www.hi.lt/savivaldybiu-visuomenes-sveikatos-stebesena/#--savivaldybiu-visuomenes-sveikatos-stebesenos-rodikliai> .

²⁰ Čia ir toliau: Nacionalinis vėžio institutas „Europos kovos su vėžiu kodeksas“, 2015 m.: [EUkovossuveziukodeksas2.pdf \(nvi.lt\)](#) .

Nepakankamas viso regiono ekonomikos aktyvumas ir neformaliojo vaikų švietimo bei krūties vėžio prevencinės programos paslaugų efektyvumas turi įtakos ir ekonomikai, ir socialinei sričiai, ir klimato kaitai. Siekiant efektyviai teikti viešąsias paslaugas reikalinga racionaliai naudoti sukurtą infrastruktūrą, viešąsias paslaugas ir poilsio vietas priartinti prie gyvenamosios vietos, kartu prisidedant ir prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimų mažėjimo.

Įgyvendinant Strategiją dėmesys bus skiriamas darnaus vystymosi ir inovatyvumo (sumanumo) principams, savivaldybėms kartu sprendžiant viešųjų paslaugų prieinamumo, aplinkos taršos bei kitas tarpusavyje susijusias problemas, ir užtikrinant ekonominiu požiūriu svarbų racionalų viešųjų paslaugų teikimo vietų išdėstymą ir jų jungtis. Aplinkos, klimato kaitos, socialinių ir ekonominių procesų sąveika reikalauja integruotų sprendimų, įgyvendinančių Europos žaliojo kurso strategiją: tiek tiesiogiai mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją (pvz., užtikrinant turistų lankomų objektų pasiekimą tvariais būdais – pėsčiomis, dviračiais), tiek racionaliai naudojant viešųjų paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros tinklą, taip sumažinant pavienių ilgų kelionių poreikį, poveikį transporto taršai, poveikį klimato kaitai.

Problemos sprendimas kartu prisidės prie Birštono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2030 metų²¹, Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano²², Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų²³, Kaišiadorių rajono savivaldybės 2024–2030 metų strateginio plėtros plano²⁴, Jonavos rajono savivaldybės 2024–2030 metų strateginio plėtros plano²⁵, Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 metų strateginio plano²⁶, Raseinių rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginio plėtros plano²⁷ ir 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plano²⁸ įgyvendinimo.

²¹ Birštono savivaldybės strateginis plėtros planas iki 2030 metų, patvirtintas Birštono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. TSE-97 „Dėl Birštono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2030 metų patvirtinimo“.

²² Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Kauno rajono savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. TS-353 „Dėl Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 m. strateginio plėtros plano patvirtinimo“.

²³ Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2030 metų, patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-217 „Dėl Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų patvirtinimo“.

²⁴ Kaišiadorių rajono savivaldybės 2024–2030 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. V17E-22 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės 2024–2030 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“.

²⁵ Jonavos rajono savivaldybės 2024–2030 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. ITS-217 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės 2024-2030 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“.

²⁶ Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 metų strateginis planas, patvirtintas Prienų rajono savivaldybės tarybos 2020 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T3-1 „Dėl Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 metų strateginio plano patvirtinimo“.

²⁷ Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. TS-306 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“.

Poreikiai, potencialas, bendros problemų priežastys

Bendri savivaldybių poreikiai:

➤ Pritaikyti turizmo objektus lankymui ir padidinti jų žinomumą. Nors FZ ir yra gausu skirtingų poreikių turintiems turistams patrauklių lankyti gamtos ir kultūros objektų, tačiau dalis šių objektų yra nepakankamai pritaikyti. Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimo rezultatais²⁹ Kauno r., Birštono, Kėdainių r., Raseinių r., Jonavos r., Prienų r. ir Kaišiadorių r. savivaldybių turistinių objektų pritaikymo paslaugos teikimui įvertinimas 2022 m. sudarė – 2,73 iš 4,00 galimų balų. Iš jų mažiausius vertinimo balus surinko Kėdainių r. (2,58), Prienų r. (2,59) ir Kaišiadorių r. (2,65) savivaldybės. Tai lemia, kad lankytini objektai nėra gerai pritaikyti dėl įvairių priežasčių – prasto susisiekimo (nuo prastos privažiavimo kelių bei pėsčiųjų ar dviračių takų būklės), stokojant pritaikymo, tenkinančio įvairių poreikių turinčius turistus (neįgaliųjų ir ribotos judėsenos turistų, šeimų su vaikais, turistų su naminiais gyvūnais), tualetų trūkumo ar jų nebuvimo, nepakankamų vietų automobilių stovėjimui, pačių objektų būklės ir kt.³⁰. Nors lankytini objektai yra pasiekiami įvairių rūšių transportu, į Kauno regioną atvykę užsienio lankytojai dažniausiai aplanko tik 2 savivaldybes Kauno regione ir tik mažiau nei trečdalis atitinkamos savivaldybės lankytojų nakvoja Kauno r., Kaišiadorių r., Kėdainių r., Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybėse (22–31 proc.). Galimybių studijoje „Turizmo sektoriaus analizė bei strateginės plėtros kryptys“³¹ rekomenduojama tobulinant infrastuktūrą ir didinant jos prieinamumą visiems kartu užtikrinti integruotą susisiekimo infrastruktūrą ir turizmo objektų pasiekiamumą: turizmo objektus integruoti tarpusavyje, užtikrinti būtiną pagalbinę turizmo infrastruktūrą (ir infrastruktūros pritaikymą visiems), sudaryti sąlygas vystyti privačią turizmo objektų aplinkinę papildančią infrastruktūrą, informacinių technologijų pagalba didinti informacijos apie turizmo objektus pasiekiamumą ir suprantamumą, užtikrinti patogų ir integruotą informacijos prieinamumą.

Net 72 proc. keliautojų bent kartais naudojami turizmo platformų siūlomais maršrutais, prioritetu tampa informacija, susijusi su vieta žemėlapyje, kitais netoliese esančiais lankytiniais objektais. Kaip jau buvo minėta, du svarbiausi aspektai renkantis, kokias vietas aplankyti, yra asmeniniai interesai ir poreikiai bei planuojamos kelionės vieta (VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ užsakymu 2020 m. pabaigoje atliktas tyrimas). Planuodami kelionę turistai neturi vieno informacijos šaltinio – tarp dažniausiai naudojamų kelionių planavimo priemonių: informacijos paieškos varikliai (75 proc.), elektroniniai

²⁸ 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros planas, patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. 6KS-8 „Dėl 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plano patvirtinimo“.

²⁹ VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimas, 2022 m.: [Lietuvos turistinių vietovių infrastruktūros vertinimo tyrimas | Keliauk Lietuvoje \(lithuania.travel\)](#).

³⁰ Kurių pusė susiję su nepakankamai pritaikyta ar įrengta viešąja turizmo infrastruktūra (8 iš 16 kriterijų).

³¹ Čia ir toliau minima Galimybių studija „Turizmo sektoriaus analizė bei strateginės plėtros kryptys“, 2019 m.: ([Žmogiškųjų išteklių valdymo projektas_VšĮ BENE ESSE \(lrv.lt\)](#)).

žemėlapiai (68 proc.), artimų žmonių informacija (64 proc.) bei rekomendacijos. Aktualu, kad penktadalis visų keliautojų planuodami kelionę pasitelkia net 10 ir daugiau planavimo priemonių (dažniausiai (61 proc.) turistai kelionei suplanuoti naudoja 4–9 planavimo priemones, šaltinius), todėl miestui, savivaldybei, objektui norint būti pasirenkamam, jis turi būti matomas kuo plačiau (VšĮ „Keliauk Lietuvoje“ užsakymu 2020 m. pabaigoje atliktas tyrimas). Todėl sprendžiant problemą, svarbu informacinių technologijų pagalba didinti turizmo objektų žinomumą, taip sudarant galimybę turistus, atvykusius į Kauno regiono gausiau lankomas savivaldybes³², paskatinti ir pritraukti apsilankyti žymiai mažiau lankomose FZ savivaldybėse bei čia esančiuose mažiau žinomuose objektuose.

➤ Padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų įvairovę.

Konkrečios vykdomos neformaliojo vaikų švietimo programos patrauklumas mokiniams didele dalimi priklauso nuo to, kaip parengta programa, kokie naudojami mokytojų mokymo, vedamų užsiėmimų metodai bei mokėjimas bendrauti, kokios įgyvendinamos idėjos, siekiant didinti susidomėjimą, įsitraukimą. Leidinyje Neformalusis švietimas Lietuvoje³³ nurodoma, kad neformaliajame vaikų švietime reikšminga ir mokytojo asmenybė. Neformaliojo švietimo veikloje tikimasi mokytojo autoriteto, bet grįsto ne autoritarizmu, o atvirumu, taip pat tam tikro santykių meistriškumo. Neformalus švietimas yra aktualus ir reikšmingas švietimo kontekste, nes vien formaliojo ugdymo metu įgytų žinių ir gebėjimų nepakanka sąmoningai ir visapusiškai asmenybei. Neformalaus švietimo paslaugų plėtra, veiklų įvairovės didinimas daro įtaką socialinėms ir asmeninėms vaikų kompetencijoms ugdyti, padeda saviraiškai, aukštesniems mokymosi pasiekimams, gali kompensuoti individualų nepalankų kontekstą vaikams iš sudėtingos socialinės aplinkos. Vyresnio amžiaus vaikų, dalyvaujančių neformaliojo švietimo veiklose, skaičius mažėja (vyresni vaikai vangiau jas renka). Neformaliojo vaikų švietimo tikslų svarbą, taip pat veiklos patirtį labiausiai akcentuoja mokiniai, kuriems yra nuo 11 iki 13 metų. Būtent šis amžius, ko gero, yra intensyviausias motyvacijos ir dalyvavimo neformaliojo vaikų švietimo veiklose atžvilgiais (leidinys „Neformalusis švietimas Lietuvoje“). Šie aspektai svarbūs siekiant, kad padidėtų mokinių dalyvavimas neformaliojo švietimo mokymuose, kuris FZ yra nepakankamas. Didinant vyresnių mokinių (bent iki 8 klasės) dalyvavimą neformaliojo švietimo veiklose, tikslinga Kėdainių kalbų mokykloje išplėtoti vieną iš vykdomų neformaliojo švietimo programų – „Išmaniųjų mokyklėlė“, šiuo metu skirtą 1–4 klasių mokiniams, ir vykdyti integruotus mokymus tokiomis neformaliojo švietimo temomis: technologijos, etnokultūros, gamtos, informacinių technologijų, medijų, techninės kūrybos, įtraukiant ir muzikos, šokio, teatro bei pan. veiklas; Kaišiadorių r. savivaldybėje išplėtoti įgyvendinamą neformaliojo vaikų švietimo programą „Pradinė robotika“, šiuo metu skirtą 1–4 klasių mokiniams, ir mokyti informacinių technologijų, medijų, gamtos ir ekologijos, kalbų, medijų, muzikos, techninės kūrybos, technologijų ir pan. temomis, tam sukūrus nuotolinių mokymų platformą.

Taip FZ būtų pagerinta neformaliojo švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas: Kaišiadorių r., Jonavos r. ir Raseinių r. savivaldybėse mokiniai galės mokytis informacinių technologijų, techninės kūrybos, medijų, technologijų, Kėdainių r. ir Jonavos r. – etnokultūros, gamtos ir ekologijos bei

³² Kauno m., Kauno r. ir Birštono savivaldybės, kuriose nakvynei vietą renka didžioji dalis Lietuvos ir (ar) užsienio turistų.

³³ Čia ir toliau: „Neformalusis švietimas Lietuvoje. Faktai, interesai, vertinimas“, 2009 m.: [neformalusis_svietimas_nef.pdf \(smm.lt\)](http://neformalusis_svietimas_nef.pdf).

kalbų (kurių didelė dalis šiuo metu nevykdomos), taip pat bus sudarytos sąlygos padidinti dalyvavimą neformaliojo vaikų švietimo veiklose tose savivaldybėse, kuriose dalyvauja mažiausia mokinių dalis (Jonavos r., Kaišiadorių r. ir Raseinių r.).

➤ Padidinti tikslinės grupės dalyvavimą krūties vėžio prevencinėje programoje.

FZ 50–69 m. amžiaus moterų, kurioms per 2 metų krūties vėžio prevencinės programos ciklą bent kartą atliktas mamografinis tyrimas, dalis nuo visų 50–69 m. amžiaus moterų nesiekia 70 proc. (siekia tik nuo 36,6 iki 61,5 proc.), nors nuo 2025 m. sausio 1 d. siekis bus – ne mažiau kaip 70 proc. nuo visų 45–74 m. amžiaus moterų, kaip nustatyta Krūties vėžio prevencinės programos vykdymo apraše. Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacijos teigimu, nepaisant to, kad kiekvienais metais vis daugiau dėmesio skiriama onkologinių ligų prevencijai, Lietuvoje vis dar stokojama aktyvaus gyventojų įsitraukimo ir dalyvavimo atrankinėse programose³⁴. Norint pasiekti tinkamą programų efektyvumą, veiksmingumą ir sveikatos skirtumą sumažėjimą Europos mastu, reikėtų paskatinti gyventojus aktyviau jose dalyvauti ir tikrintis sveikatą, kad anksti nustatytus ikivėžinius pakitimus ar diagnozavus ankstyvųjų stadijų vėžį būtų galima laiku suteikti efektyvų gydymą ir išsaugoti sveikatą ar net gyvybę³⁵. Todėl sprendžiant problemą, panaudojus Jonavos r. savivaldybės turimus žmogiškuosius išteklius, reikalingus krūties vėžio prevencinei programai vykdyti, ir išplėtojus infrastruktūrą, t. y. įsigijus mobilų mamografą, reikalingą krūties vėžio prevencinei programai arčiau gyvenamosios vietos vykdyti, būtų sudarytos sąlygos Jonavos r., Kauno r. bei Kaišiadorių r. tikslinei grupei padidinti paslaugų prieinamumą arti gyvenamosios vietos, kas sudarytų prielaidas padidinti šių savivaldybių tikslinės grupės dalies dalyvavimą krūties vėžio prevencinėje programoje.

Turimas neišnaudotas potencialas, kuris leistų patenkinti dviejų ar daugiau savivaldybių poreikius:

➤ Kauno regiono savivaldybės turi turistams pritraukti į FZ kultūros ir gamtos objektus reikalingus išteklius. Paminėtina **patrauklių lankyti gamtos ir kultūros objektų gausa, tenkinanti skirtingų poreikių turinčius turistus**. Birštono savivaldybė yra kurortas, turintis infrastruktūrą pritaikytą pailsėti ir pasinaudoti sveikatinimo paslaugomis ir procedūromis, taip pat suteikiantis galimybę mėgautis natūraliu mineraliniu vandeniu, yra 2 kurortinės teritorijos (Kačerginė ir Kulautuva), Lietuvos etnografijos muziejus, istoriniai objektai (Kėdainių senamiestis, Radvilų istorija, Nobelio literatūros premijos laureato Česlovo Milošo gimtinė), Prienų r. savivaldybėje galima paskanauti ir sužinoti apie midų, aplankyti šaltinių miestą, Raseinių r. savivaldybėje gausu piligrimams patrauklių sakralinių objektų (gyvos piligrimystės maršrutai: Betygala – Šiluva, Lyduvėnai – Šiluva ir ratas aplink Šiluvą, taip pat Švč. Mergelės Marijos Rožinių slėpinių kelias Raseiniai – Šiluva ir Šv. Jokūbo piligrimų kelias), puikios sąlygos vystyti vandens turizmą Nemuno bei Neries upėmis. Ne mažiau svarbi ir **patirtis bendrai pristatant lankytinus objektus**. Kauno regiono savivaldybės jau turi patirties, kartu pristatant lankytinus objektus ir juos viešinant: Birštono, Kaišiadorių r. ir Prienų r. savivaldybėse bendrai buvo plėtojama jungiančių

³⁴ Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija „Lietuvoje vykdomų vėžio prevencinių programų efektyvumo didinimas“, 2020 m.: [Prašymas priimti į asociaciją NISSAN auto klubas \(pola.lt\)](#).

³⁵ Cancer Research UK „Cervical cancer. Survival.“: [Cervical Cancer Survival | Cervical Cancer Survival Rate \(cancerresearchuk.org\)](#).

trasų ir turizmo maršrutų informacinė infrastruktūra (įrengiant informacinius standus, kelio ženklus, informacinių rodyklių sistemą ir kryptines rodykles³⁶), taip pat Jonavos r., Kėdainių r. ir Raseinių r. savivaldybėse bendrai buvo plėtojama jungiančių trasų ir turizmo maršrutų informacinė infrastruktūra (įrengiant interaktyvius standus, kelio ženklus, bareljefines 3D plokštes, taktilinius žemėlapius, informacinius standus³⁷) ir Kaišiadorių r., Kauno m., Kauno r., Birštono, Prienų r. savivaldybėse buvo įdiegtos e-rinkodaros priemonės, didinančios Kauno marių ir Nemuno kilpų teritorijoje bei aplinkinėse teritorijose esančių kultūros ir gamtos paveldo objektų lankomumą ir žinomumą³⁸ (vykdant komunikaciją socialiniuose tinkluose, optimizuojant paieškos sistemas, naudojant reklamą Google paieškos sistemoje ir Google vaizdinės reklamos tinkle, naudojant reklamą kituose tinkluose, taikant elektroninio pašto ir mobiliosios rinkodaros priemones, sukuriant projekto interneto svetainę).

➤ Vykdomos neformaliojo vaikų švietimo programos. Turima **patirtis vykdant specializuotas neformaliojo švietimo programas ir Kėdainių r. bei Kaišiadorių r. savivaldybėse turimi žmogiškieji ištekliai** – nes tik Kėdainių kalbų mokykloje vykdoma neformaliojo švietimo programa „Išmaniųjų mokyklėlė“ bei Kaišiadorių r. savivaldybėje – „Pradinė robotika“ bei tik Kėdainių r. ir Kaišiadorių r. savivaldybėse yra mokytojai, vykdantys atitinkamas neformaliojo švietimo programas (Kėdainių r. – informacinių technologijų, techninės kūrybos, technologijų programų ir kalbų bei Kaišiadorių r. – informacinių technologijų, medijų).

➤ Vykdoma krūties vėžio prevencinė programa. Turima **patirtis vykdant krūties vėžio prevencinę programą** (VŠĮ Jonavos ligoninės pasiekti rodikliai) ir **Jonavos r. savivaldybėje turimi žmogiškieji ištekliai**, t. y. Jonavos r. savivaldybėje yra po ne mažiau kaip 2 radiologijos technologus, 2 gydytojus radiologus ir medicinos fizikos specialistą, kas nuo 2025 m. sausio 1 d. užtikrins galimybes atlikti ir įvertinti mamogramas, vykdant krūties vėžio prevencinę programą.

Galimybės ir grėsmės

Bendrai spręstinios problemos mastui poveikį turi trys galimybės:

➤ Augantys poreikiai turizmui. **Turizmo srautai dėl „perkrovos“ kai kuriuose Europos šalyse augs.** Galimybių studijoje „Turizmo sektoriaus

³⁶ Projektas „Birštono, Kaišiadorių rajono ir Prienų rajono savivaldybes jungiančių trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“ finansuotas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonę Nr. 05.4.1-LVPA-R-821 „Savivaldybes jungiančių trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“.

³⁷ Projektas „Jonavos, Kėdainių ir Raseinių rajonų savivaldybes jungiančių trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“ finansuotas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonę Nr. 05.4.1-LVPA-R-821 „Savivaldybes jungiančių trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“.

³⁸ Projektas „Kauno marių ir Nemuno kilpų e-rinkodara“ finansuotas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonę Nr. 05.4.1-LVPA-K-808 „Prioritetinių turizmo plėtros regionų e-rinkodara“.

analizė bei strateginės plėtros kryptys“ nurodoma, kad turizmo srautai Europoje auga, nepaisant ekonominės krizės, politinių neramumų ir padažnėjusių teroristinių išpuolių. Remiantis tyrimų duomenimis, 4 iš 5 turistų keliauja savo regione (Europoje). Padidėjęs susidomėjimas Europos šalimis, išryškino nesubalansuoto turizmo problemą, kuomet turistų susidomėjimas kai kurioms išskirtinėms kryptims yra pernelyg didelis ir kelia iššūkį vietinei infrastruktūrai, užterštumui, vietos gyventojų pasitenkinimui, gyvenimo kokybei ir kt. Turistų „perkrovos“ problema Europoje darosi vis aktualesnė, imama riboti turistų srautus į atskirus objektus ar miestus, juos perskirstant kaimo vietovėms ir (ar) kitoms šalims, siekiant užtikrinti tvarumą. Svarbu **prisitaikyti prie kintančių turistų poreikių**. Galimybių studijoje „Turizmo sektoriaus analizė bei strateginės plėtros kryptys“ pabrėžiama, kad išsivysčiusioms valstybėms būdinga bendra gyventojų senėjimo tendencija, kurią lemia žemas gimstamumo lygis ir ilgėjanti gyvenimo trukmė. Augant kokybiško gyvenimo trukmei, kartu didėja vyresnio amžiaus turistų skaičius, kurie orientuoti į kokybiškas paslaugas ir komfortą, yra pajėgūs už tai susimokėti, dažniausiai linkę į kultūrinį, sveikatos turizmą, tačiau mielai renkasi ir aktyvesnes pramogas bei nuotykius. Drauge augant ir jaunos kartos turistų skaičiui, esmine motyvacija keliauti tampa asmeniniai pomėgiai, skirtingų potyrių siekis. Kelionės kryptys pasirenkamos pagal tai, ką nori veikti, o ne pagal tai, kur nori tai daryti. Vis dažniau siekiama pažinti šalį, regioną ar miestą, į kurį vykstama, kompleksiskai jį „pajaučiant“: ragaujant, bendraujant su vietos gyventojais, derinant skirtingas veiklas ir pramogas. Taip pat vis dažniau atostogos skaidomos dalimis, populiarėja miestų ir savaitgalių turizmas, individualus keliavimo būdas. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija išskiria ir šias potencialias turizmo vystymo kryptis: prisitaikymą prie kintančių turistų poreikių (vidurinės klasės augimas, senėjimas, naujos kartos), prisitaikymą prie augančios paklausos paslaugoms vyresnio amžiaus turistų grupėje ir į individualizuotas ir autentiškas patirtis orientuotų turizmo produktų ir paslaugų vystymą³⁹.

➤ **Auganti neformaliuoju mokymosi būdu įgytų kompetencijų bei saviraiškos svarba. Karjeros perspektyvos dėl besikeičiančios darbo rinkos tampa nežinomomis.** Technologiniai pokyčiai keičia darbo rinką – dėl padidėjusio automatizavimo kai kurias darbo vietas gali pakeisti mašinos. Dalis darbo vietų keičiasi, kuriamos visiškai kitokios, naujos darbo vietos, dėl to keičiasi ir yra reikalingi nauji kitokie įgūdžiai. 65 proc. vaikų, šiandien pradedančių lankyti pradinę mokyklą, gali dirbti darbus, kurių dar nėra⁴⁰. Ne mažiau aktualu ir **dirbtinis intelektas**, nes jo atsiradimas kiekviename sektoriuje, ir ypač švietimo srityje, pakeis mokymosi ir mokymo paradigmą⁴¹. **Poreikis būti lanksčiam tampa vis svarbesnis**, nes išsilavinimo prasmė ir apimtis krypsta į savirealizaciją, o ne į kvalifikacijos siekimą darbui. Švietimas vis labiau pereina nuo laisposnio įgijimo prie įgūdžių (ne pažinimo įgūdžių, bet minkštųjų įgūdžių, kuriuos galima priskirti asmenybės bruožams, tokių kaip bendradarbiavimas, bendravimas, klausymas, girdėjimas, problemų sprendimas, kryptingumas, planavimo įgūdžiai arba empatija) ugdymo⁴².

³⁹ „EBPO turizmo tendencijos ir politika 2018 m.“: [OECD Tourism Trends and Policies 2018 | READ online \(oecd-ilibrary.org\)](https://www.oecd-ilibrary.org/tourism/oecd-tourism-trends-and-policies-2018).

⁴⁰ Europos Komisijos „Politikos žinios. Politikos rėmimas moksliniais įrodymais“: [Diversification of education and learning | Knowledge for policy \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/en/education-and-learning).

⁴¹ Europos Komisijos „Politikos žinios. Politikos rėmimas moksliniais įrodymais“: [Diversification of education and learning | Knowledge for policy \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/en/education-and-learning).

⁴² Europos Komisijos „Politikos žinios. Politikos rėmimas moksliniais įrodymais“: [Diversification of education and learning | Knowledge for policy \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/en/education-and-learning).

➤ Augantis noras gyventi sveikiau. Svarbi sąlyga sveikesnei gyvenimui, pasak 38 proc. Baltijos šalių respondentų, yra reguliarūs sveikatos patikrinimai⁴³. 8 iš 10 Lietuvos gyventojų yra girdėję apie ligų prevencijos programas bei pakviesti gydytojo sutiktą dalyvauti kurioje nors prevencinėje programoje, tačiau net 35 proc. gyventojų atsisakytų pasinaudoti prevencinėmis programomis dėl suvokimo, jog reikia ilgai laukti eilėje norint patekti pas gydytoją⁴⁴.

Bendrai spręstinios problemos mastui poveikį turi dvi grėsmės:

➤ Didėjantis turizmo sektoriaus konkurencingumas kituose Lietuvos regionuose ir kaimyninėse šalyse. Galimybių studijoje „Turizmo sektoriaus analizė bei strateginės plėtros kryptys“ nurodoma, kad **turizmo požiūriu Lietuvai sudėtinga konkuruoti su kitomis giliomis turizmo šaknimis turinčiomis valstybėmis** ir dėl esamo reljefo, trumpo šilto sezono, nedidelio skaičiaus pasauliniame kontekste išskirtinių gamtinių, istorinių, kultūrinių ir kt. turizmo objektų. Tai lemia santykinai mažą šalies žinomumą (kaip pavyzdžiui, Baltijos šalių turizmo centru laikoma Ryga) ir turistų susidomėjimą. Lietuvos konkurencingumą ženkliai mažina ir turizmo plėtrą riboja bendro šalies įvaizdžio ir jo vientisumo stygius, nepilnai išvystyta, nemoderni (lyginant su Vakarų Europos šalimis, kai kuriais aspektais – ir kitomis Baltijos šalimis) susisiekimo, sporto, verslo ir tarptautinių renginių, viešbučių (regionuose) infrastruktūra, taip pat nepakankama pagalbinių turizmo infrastruktūra (aplink turizmo objektus, tranzitinius maršrutus ir pan.) ir kt. Lietuvos turizmo rinkodaros 2016–2020 metų strategijoje⁴⁵ nurodoma, kad konkurencija turistinių vietovių (šalių) tarpe per paskutinius metus labai išaugo. Kiekviena vietovė stengiasi pritraukti kuo daugiau turistų, kad būtų išlaikytos darbo vietos ir stabilus ekonomikos augimas. Sėkmė lydės tuos, kurie greičiau reaguos į rinkos pokyčius, geriau tenkins keliautojų poreikius bei aiškiai išskirs savo turistinės vietovės ypatumus ir privalumus: aplinką, kultūrą, paveldą, žmonių gerovę. Tai gali būti iššūkis rinkos senbuviams ir puiki galimybė turizmo naujokams, tokiems kaip Lietuva (Lietuvos turizmo rinkodaros 2016–2020 metų strategija). Europos Sąjungos fondų investicijų poveikio Lietuvos turizmo sektoriaus augimui ir plėtrai vertinime⁴⁶ pažymima, kad Lietuvoje turizmo sektoriaus atsigavimas po COVID-19 laikotarpiu įvestų keliavimo apribojimų lėtesnis nei kitose Europos Sąjungos šalyse, nes atvykstamojo turizmo atsigavimą neigiamai veikia 2022 m. vasarį prasidėjęs karas Ukrainoje. Europos Sąjungos fondų investicijų poveikio Lietuvos turizmo sektoriaus augimui ir plėtrai vertinime pažymima, kad dėl geografinio artumo Ukrainai ir užsienio politikos komunikacijos (eskaluojamo Lietuvos ir Baltijos šalių (ne)saugumo klausimo) Vakarų Europos gyventojų tarpe formuojasi Lietuvos, kaip nesaugios keliauti valstybės, įvaizdis. Turizmui reikalingos infrastruktūros nepakankamumas taip pat yra svarbus Lietuvos turizmo sektoriaus konkurencingumą ribojantis veiksnys.

⁴³ Informacija apie tyrimą ir jo rezultatus pateikiama čia: <https://www.delfi.lt/maistas/skoniu-naujienos/tyrimas-isanalizavo-baltijos-saliu-gyventoju-iprocious-82282435> .

⁴⁴ 2023 m. rugsėjo mėnesį Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos užsakymu atliktas sociologinis tyrimas dėl gyventojų įsitraukimo į ligų prevencijos programas.

⁴⁵ Čia ir toliau minima Lietuvos turizmo rinkodaros 2016–2020 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 4-824 „Dėl Lietuvos turizmo rinkodaros 2016–2020 metų strategijos patvirtinimo“.

⁴⁶ Minimas Europos Sąjungos fondų investicijų poveikio Lietuvos turizmo sektoriaus augimui ir plėtrai vertinimas, 2023 m.: Microsoft Word - 1. Suredaguota galutin vertinimo ataskaita.docx (lrv.lt) .

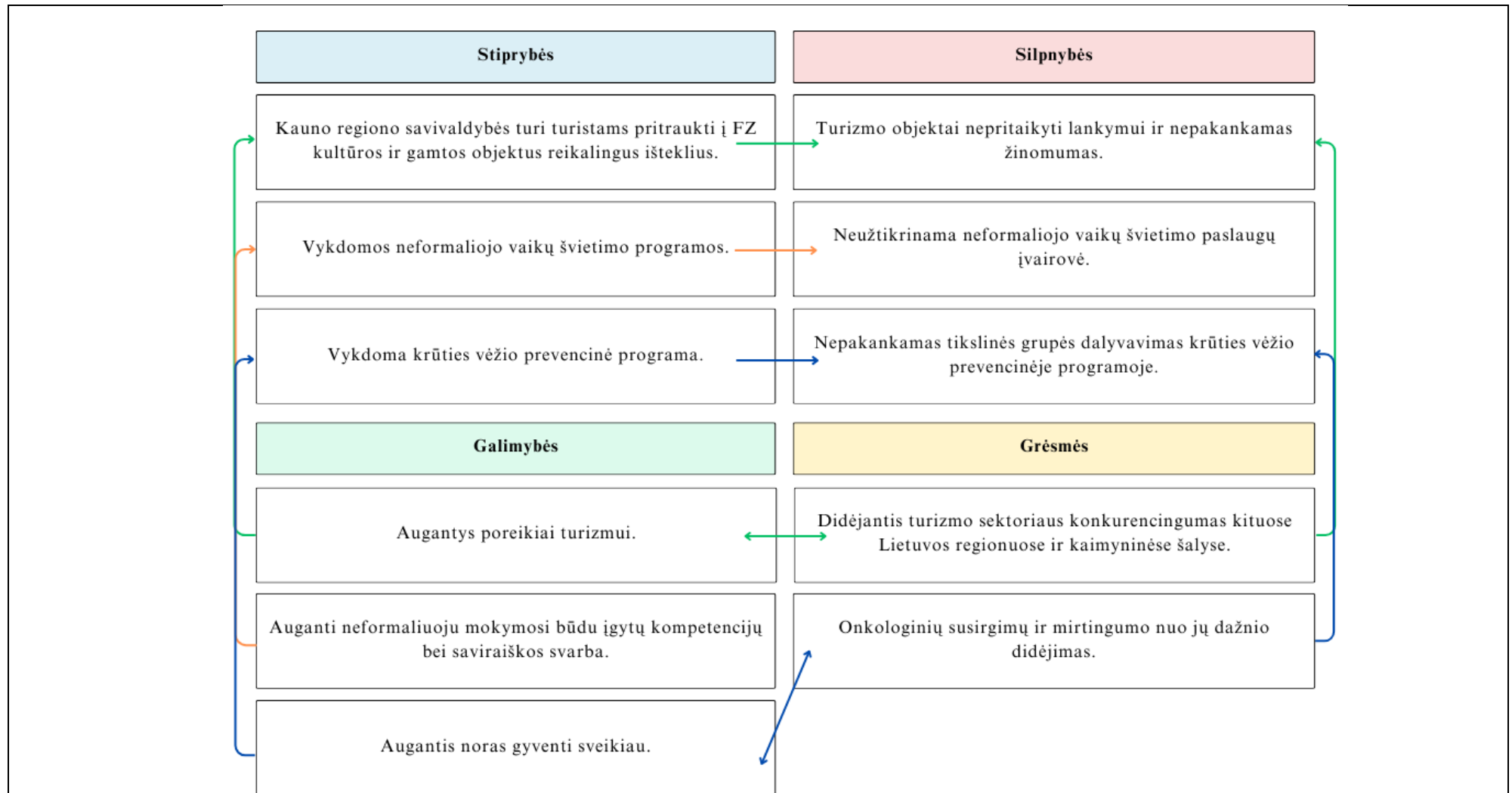
Išskiriami šie svarbiausi turizmo plėtros infrastruktūriniai apribojimai: ribotas Lietuvos pasiekiamumas oro transportu, prioritetinėms turizmo rūšims kritiškai svarbių turizmo infrastruktūros objektų nebuvimas ir ryškus teritorinis turizmo infrastruktūros bei turistų pasiskirstymo netolygumas (Europos Sąjungos fondų investicijų poveikio Lietuvos turizmo sektoriaus augimui ir plėtrai vertinimas).

➤ Onkologinių susirgimų ir mirtingumo nuo jų dažnio didėjimas. Straipsnyje „Išitraukimą į atrankinės vėžio patikros programas didinančių intervencijų veiksmingumas“ akcentuojama, kad Lietuvoje onkologinių susirgimų dažnis didėja. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, vidutiniškai vienas iš keturių Europos gyventojų per savo gyvenimą susirgs vėžiu, Vakarų Europos šalyse – vienas iš trijų⁴⁷. Leidinyje „Lietuva. 2021 m. sveikatos būklės šalyje apžvalga“ pabrėžiama, kad Lietuvoje numatomas mirtingumas nuo vėžio viršija Europos Sąjungos vidurkį Naujausių Jungtinio tyrimų centro skaičiavimų duomenimis, remiantis praėjusių metų tendencijomis 2020 m. Lietuvoje prognozuota apie 16 600 naujų vėžio atvejų ir daugiau kaip 8 000 mirčių nuo vėžio.

Teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Problema: nepakankamai išnaudojamas regiono turizmo potencialas, nepakankama neformaliojo švietimo paslaugų įvairovė bei nepakankamai išnaudojamas mobilių paslaugų potencialas ligų prevencijos srityje.

⁴⁷ A short guide to cancer screening. Increase effectiveness, maximize benefits and minimize harm. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2022: [9789289057561-eng.pdf \(who.int\)](https://www.euro.who.int/en/health-topics/prevention-and-control/cancer/prevention-and-control/cancer-screening).

Tinkamai pasirengus prisitaikyti prie augančio turizmo sektoriaus konkurencingumo kituose Lietuvos regionuose ir kaimyninėse šalyse – FZ išnaudojant turimus į kultūros ir gamtos objektus pritraukti reikalingus išteklius, bei turizmo objektus pritaikius lankymui ir padidinus žinomumą,

išnaudojant augančius turizmo keliavimo poreikius, būtų sudarytos prielaidos pritraukti daugiau turistų (t. y. didesnėje teritorijoje keliauti) ir paskatintų juos daugiau laiko praleisti FZ.

Padidinus neformaliojo vaikų švietimo paslaugų įvairovę – Kaišiadorių r., Jonavos r. ir Raseinių r. savivaldybėse pradėjus vykdyti programą „IT kūrybos spiečius“ ir Kėdainių r. bei Jonavos r. savivaldybėse programą „Išmaniųjų akademija“ – būtų sumažintas pasiūlos ir paklausos neatitikimas bei atsivertų galimybės neformaliojo mokymosi būdu įgytas kompetencijas panaudoti besikeičiančioje darbo rinkoje, kartu užtikrinant geresnes perspektyvas savirealizacijai.

Atsižvelgiant į tendenciją, kad visuomenė yra linkusi gyventi sveikiau, padidinus tikslinės grupės dalyvavimą krūties vėžio prevencinėje programoje Jonavos r., Kauno r. ir Kaišiadorių r. savivaldybėse, bent iš dalies bus sumažinta grėsmė, kad augs onkologinių susirgimų ir mirtingumo nuo jų dažnis.

II SKYRIUS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI IR JŲ VERTINIMO RODIKLIAI

Tikslas (-ai)	Poveikio rodiklis (-iai)	Poveikio rodiklio (-ių) reikšmės			Uždaviniai	Uždavinių rezultato rodikliai	Uždavinių rezultato rodiklių reikšmės		
		Pradinė	Tarpinė	Siekiamą			Pradinė	Tarpinė	Siekiamą
1	2	3	4	5	6	7		8	
1. Didinti regiono turistinę patrauklumą ir neformaliojo švietimo paslaugų	Turistų skaičiaus FZ savivaldybėse esančiose apgyvendinimo įstaigose dalis nuo turistų skaičiaus Kauno regiono	51 (2021 m.)	52 (2025 m.)	56 (2030 m.)	1.1. Išnaudoti turimus turizmo išteklius	Sukurta bendrai teikiama viešoji paslauga (skaičius)	0 (2024 m.)	0 (2024 m.)	1 (2025 m.)
						Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0 (2021 m.)	0 (2024 m.)	52 000 (2029 m.)

įvairovę bei skatinti ligų prevenciją	apgyvendinimo įstaigose (proc.)					Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (hektarai)	0 (2021 m.)	0 (2024 m.)	46,01 (2029 m.)
	Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių Jonavos r., Kėdainių r., Kaišiadorių r. ir Raseinių r. savivaldybėse mokinių dalis (proc.)	67 (2023 m.)	67 (2025 m.)	70 (2030 m.)	1.2. Padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų įvairovę	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius (naudotojai per metus)	0 (2021 m.)	0 (2024 m.)	40 782 (2029 m.)
		Sukurta bendrai teikiama viešoji paslauga (skaičius)	0 (2024 m.)	0 (2024 m.)		1 (2025 m.)			
	Jonavos r., Kauno r. ir Kaišiadorių r. savivaldybių tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje per metus, (proc.)	52 (2022 m.)	54 (2025)	70 (2030 m.)	1.3. Padidinti tikslinės grupės dalyvavimą krūties vėžio prevencinėje programoje	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0 (2021 m.)	0 (2024 m.)	7 400 (2029 m.)
						Sukurta bendrai teikiama viešoji paslauga (skaičius)	0 (2024 m.)	0 (2024 m.)	1 (2025 m.)
						Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0 (2021 m.)	0 (2024 m.)	2 200 (2029 m.)

IV SKYRIUS INTEGRUOTO POŽIŪRIO APRAŠYMAS

Integruoto požiūrio, kurio laikomasi rengiant ir įgyvendinant Strategiją, aprašymas

<p>Strategijos atitiktis integruotą požiūrį užtikrinantiems principams</p>	<p>Veiksmams prisidedama prie efektyvesnio dviejų ar daugiau Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybių funkcijų vykdymo</p>	<p>Strategijoje suplanuotais veiksmais bus prisidedama prie efektyvesnio šių Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytų funkcijų vykdymo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas (6 straipsnio 38 punktą) – veiksmais planuojama lankytojams pritaikyti gamtos ir kultūros objektus, parengti ir įgyvendinti vieningas sutartines bendro Kauno regiono turizmo maršruto informacines priemones, kurios padidintų FZ žinomumą, taip sudarant sąlygas turizmo plėtrai; ➤ ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas (38 straipsnio 8 punktą) – veiksmais planuojama parengti neformaliojo vaikų švietimo programas, sukurti ir (ar) išvystyti jų vykdymui reikalingą infrastruktūrą, užtikrinti pavėžėjimo paslaugas, kad vaikai galėtų mokytis pagal atitinkamą neformaliojo švietimo programą; ➤ pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, biudžetinių įstaigų išlaikymas), išskyrus visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimą ir visuomenės sveikatos stebėseną (6 straipsnio 17 punktą) – veiksmais planuojama įsigyti mobilų mamografą, skirtą krūties vėžio prevencinei programai arčiau gyvenamosios vietos vykdyti, užtikrinant jos vykdymui reikalingus žmogiškuosius išteklius, kas padidintų tikslinės grupės dalyvavimą programoje.
	<p>Iš kiekvienam uždaviniui priskirtų veiksmų visumos naudą gaus tikslinės grupės dviejose ar daugiau tarpusavyje besiribojančiose ir socialiniais ir (ar) ekonominiais ryšiais susijusiose arba potencialiai tokius ryšius galinčiose suformuoti</p>	<p>Uždaviniui „Išnaudoti turimus turizmo išteklius“ priskirti veiksmai pagerins gamtos ir kultūros objektų lankymui skirtą infrastruktūrą bei jų pasiekiamumą. Taip pat Kauno r. ir Raseinių r. savivaldybės vykdys dalies turizmo informacijos paslaugų teikimo koordinavimo funkciją ir bendradarbiaudamos su kitomis – Birštono, Kauno m., Kėdainių r.,</p>

savivaldybėse	<p>Kaišiadorių r., Jonavos r. ir Prienų r. – savivaldybėmis užtikrins dalį turizmo informacijos centro funkcijų, nustatytų Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje ir susijusių su bendro Kauno regiono turizmo maršruto vystymu, žinomumo ir patrauklumo didinimo priemonių įgyvendinimu, atvykstamojo ir vietinio turizmo funkcinės zonos teritorijoje skatinimu bei efektyvios informacijos sklaidos užtikrinimu, įgyvendinimą.</p> <p>Šiame uždavinyje yra nustatytas neinvesticinis veiksmas, kuriuo užtikrinamas bendras infrastruktūros naudojimas ir paslaugų teikimas.</p> <p>Uždaviniui „Padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų įvairovę“ priskirti veiksmai pagerins neformaliojo švietimo paslaugų infrastruktūrą bei planuojama bendrai pradėti teikti neformaliojo švietimo paslaugas – pagal dvi naujai parengtas neformaliojo švietimo programas: „Išmaniųjų akademija“ (Kėdainių r. ir Jonavos r. savivaldybių mokiniams: Kėdainių r. savivaldybei įsipareigojant užtikrinti programos vykdymą savo savivaldybės teritorijoje, o Jonavos r. savivaldybei įsipareigojant užtikrinti mokinių pavėžėjimą į Kėdainių r. savivaldybėje vykdomas programos veiklas) ir „IT kūrybos spiečius“ (Kaišiadorių r., Raseinių r. ir Jonavos r. savivaldybių mokiniams: Kaišiadorių r. savivaldybei įsipareigojant užtikrinti skirti programai vykdyti reikalingus žmogiškuosius išteklius, sukurti informacinių technologijų sistemą ir palaikyti jos veikimą, o Raseinių r. ir Jonavos r. savivaldybėms įsipareigojant užtikrinti programos vykdymą per savo įsteigtus ar atrinktus viešosios paslaugos teikėjus bei esant poreikiui užtikrinti pavėžėjimą mokiniams į bendradarbiaujančiose savivaldybėse vykstančias veiklas).</p> <p>Šiame uždavinyje yra nustatyti 2 neinvesticiniai veiksmai, kuriais užtikrinamas bendras infrastruktūros naudojimas ir paslaugų teikimas.</p> <p>Uždaviniui „Padidinti tikslinės grupės dalyvavimą krūties vėžio prevencinėje programoje“ priskirti veiksmai pagerins krūties vėžio prevencinės programos infrastruktūrą bei planuojama bendrai pradėti teikti mobilias krūties vėžio prevencijos programos paslaugas: Jonavos r. savivaldybei įsipareigojant užtikrinti Krūties piktybinio naviko</p>
---------------	---

	<p>ankstyvosios diagnostikos programos vykdymą jų įsigytu mobiliu mamografu Jonavos r., Kauno r. ir Kaišiadorių r. savivaldybių teritorijoje (numatant mobilaus mamografo paslaugų teikimo grafiką, atliekant mamogramas mobiliu mamografu bei jas įvertinant ir kt., atsižvelgiant į atlikto mamografinio tyrimo radinius), o Kauno r. ir Kaišiadorių r. savivaldybėms išsipareigojant užtikrinti informacijos apie programos vykdymo sklaidą teikti ir prireikus skirti kitus išteklius reikalingus programos savivaldybėje vykdymui.</p> <p>Šiame uždavinyje yra nustatytas neinvesticinis veiksmas, kuriuo užtikrinamas bendras infrastruktūros naudojimas ir paslaugų teikimas.</p>
<p>Veiksmai įgyvendinami taikant integruotų teritorinių investicijų metodą</p>	<p>Strategijos veiksnių visuma prisideda prie šių dviejų Europos Sąjungos fondų investicijų programos prioritetų ir jų uždavinių įgyvendinimo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 5-ojo prioriteto „Piliečiams artimesnė Lietuva“ konkretaus uždavinio 5.2 „Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose“; ➤ 8-ojo prioriteto „Tvarus judumas miestuose“ konkretaus uždavinio 8.1 „Tvarus judumas mieste“. <p>Įgyvendinant FZ strategiją bus siekiama pasinaudoti ir kitais ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos šaltiniais, inicijuojant projektus, prisidedančius prie strategijos tikslo pasiekimo ir uždavinių įgyvendinimo. Bus ieškoma galimybių pasitelkti kitus finansavimo šaltinius (pvz. INTERREG, Erasmus+ ir kt.).</p>

V SKYRIUS

PARTNERIŲ DALYVAVIMAS RENGIANČIŲ IR ĮGYVENDINANČIŲ STRATEGIJĄ

Partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant Strategiją aprašymas		
Etapas	Įtraukimo priemonės	Dalyviai
Strategijos rengimas	Atsiklausiant nuomonės Kauno regiono plėtros	Birštono, Jonavos r., Kauno r., Kėdainių r., Kaišiadorių r.,

	tarybos ir Birštono, Jonavos r., Kauno r., Kėdainių r., Kaišiadorių r., Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybių interneto svetainėse, sudarant galimybę el. paštu pareikšti nuomonę, pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl Strategijos projekto iki 2024 m. balandžio 30 d.	Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybių gyventojai ir partneriai.
	Kreipiantis į Kauno regiono plėtros tarybos kolegijos partnerių grupę tiesiogiai, 2024 m. gegužės 6 d. pristatius Strategijos projektą, prašant pateikti jų pastabas ir pasiūlymus.	Kauno regiono plėtros tarybos kolegijos partnerių grupė.
Strategijos įgyvendinimas	Kasmet iki balandžio 30 d. skelbiant apibendrintą informaciją apie Strategijos įgyvendinimo pažangą Kauno regiono plėtros tarybos interneto svetainėje ir nurodant būdus, kuriais galima pareikšti nuomonę ir pateikti pasiūlymus, taip sudarant galimybę susipažinti su Strategijos įgyvendinimu.	Birštono, Jonavos r., Kauno r., Kėdainių r., Kaišiadorių r., Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybių gyventojai ir partneriai.
	Kasmet iki balandžio 30 d. Kauno regiono plėtros tarybos kolegijos partnerių grupei pristatant apibendrintą informaciją apie Strategijos įgyvendinimo pažangą.	Kauno regiono plėtros tarybos kolegijos partnerių grupė.
	Iki 2029 metų pagal poreikį skelbiant Strategijos pakeitimo projektą ar jo atskiras struktūrines dalis Kauno regiono plėtros tarybos interneto svetainėje ir nurodant būdus, kuriais galima pareikšti nuomonę, pateikti pastabas ir pasiūlymus.	Birštono, Jonavos r., Kauno r., Kėdainių r., Kaišiadorių r., Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybių gyventojai ir partneriai.
	Iki 2029 metų pagal poreikį kreipiantis į Kauno regiono plėtros tarybos kolegijos partnerių grupę	Kauno regiono plėtros tarybos kolegijos partnerių grupė.

	tiesiogiai, pristatant Strategijos pakeitimo projektą ar jo atskiras struktūrines dalis, prašant pateikti jų pastabas ir pasiūlymus.	
--	--	--
